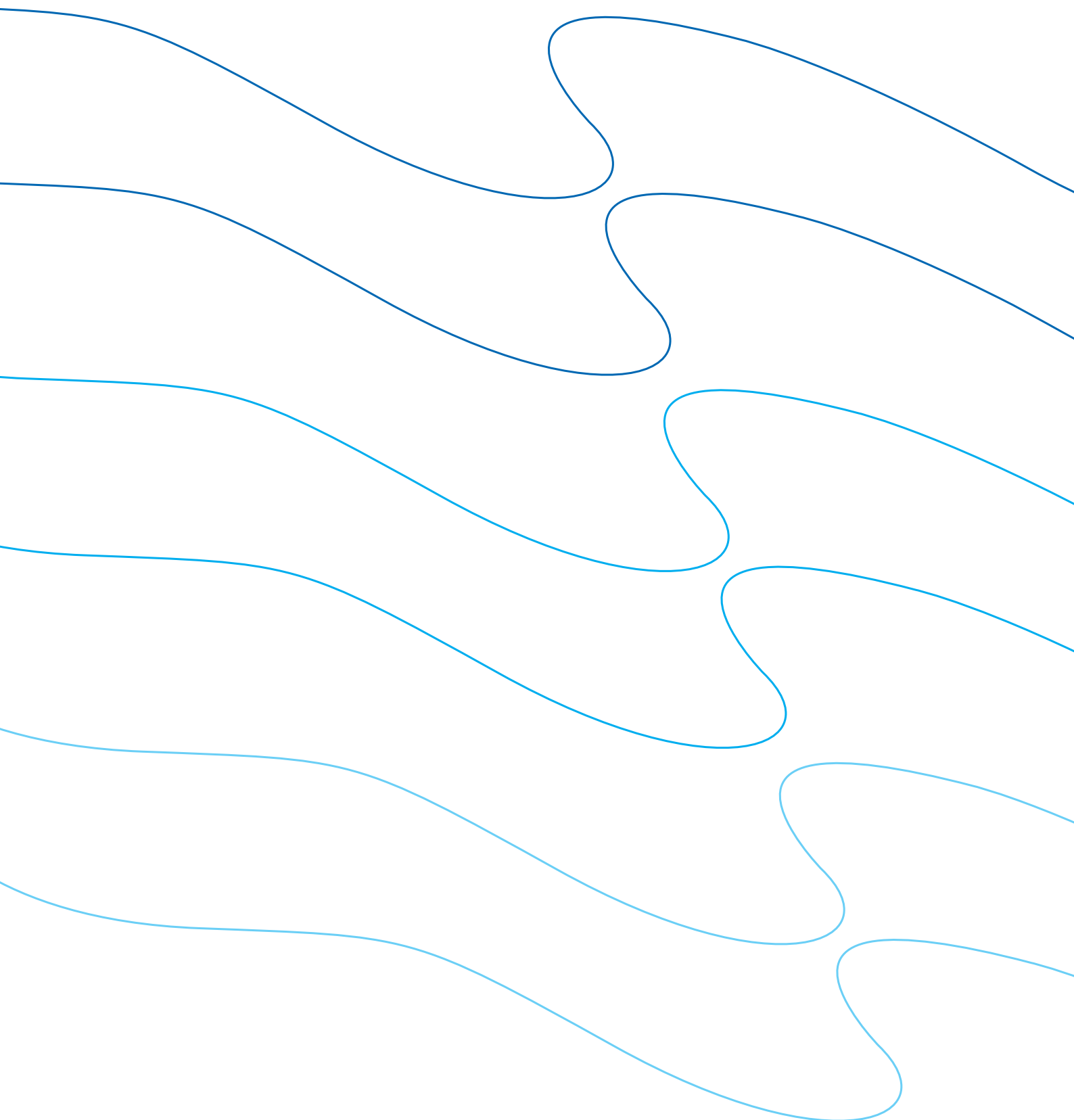

Arviointikertomus 2014

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO JA ARVIOINNIN TAUSTA	1
2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	1
2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät	1
2.2 Tarkastuslautakunnan toiminta ja tavoitteet	2
2.3 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	2
2.4 Tilintarkastus ja sisäinen valvontajärjestelmä	2
3. TOIMENPITEET VUODEN 2013 ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA	4
4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	4
4.1 Strategiset tavoitteet	4
4.2 Toiminnalliset tavoitteet	5
4.3 Taloudelliset tavoitteet	7
4.3.1 Tilikauden tulos	7
4.3.2 Rahoitus	8
4.4 Investoinnit	9
5. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	9
6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI JA TALOUDEN TASAPAINOTUKSEN TOTEUTUMINEN	11
7. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE	14

1. JOHDANTO JA ARVIOINNIN TAUSTA

Arvioinnin tausta

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittain arviointikertomuksessa, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet. Arviointikertomus on määritelty yhdessä tilintarkastuskertomuksen kanssa tilinpäätöksen tarkastusasiakirjaksi.

Uudessa kuntalaissa (410/2015) tarkastuslautakuntaa koskevia säännöksiä on selkeytetty ja täsmennetty siten, että tehtäväjako arviointia tekevän tarkastuslautakunnan ja toimeenpanevan hallinnon, erityisesti kunnanhallituksen, välillä on selkeä. Lisäksi tarkastuslautakunnalle on annettu uutena tehtävänä sidonnaisuusilmoitusten käsittelytehtävä. Uuteen kuntalakiin ei sisälly muilta osin muutoksia tarkastuslautakunnan tehtäviin, kokoonpanoon ja vaalikelpoisuudesta lautakuntaan.

Uuden kuntalain tilintarkastusta koskevat säännökset vastaavat pääosiltaan vanhan kuntalain säännöksiä. Uudessa laissa korostetaan kuitenkin sitä, että tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen.

Uuden kuntalain hallinnon ja talouden tarkastusta koskevia säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran tarkastettaessa vuoden 2015 hallintoa ja taloutta. Tarkastettaessa lain voimaan tullessa tilikauden 2014 hallintoa ja taloutta vuonna 2015 sovelletaan siten vuonna 2014 voimassa olleen kuntalain säännöksiä.

Ympäristötekijät

Kotkan taloudellisen kriisin ymmärtämisessä on tärkeää havainnoida maailman tilanteen vaikutukset sekä Kotkan oman talousalueen tilanne.

Vuoden 2008 USA:n finanssikriisi johti maailmanlaajuiseen taantumaan ja etenkin Eurooppa kärsi siitä voimakkaasti. Venäjän toimet Ukrainan kriisiin liittyen johtivat siihen, että Euroopan Unioni asetti Venäjälle talouspakotteita, joilla on ollut merkittävä vaikutus alueemme taloustilanteeseen. Tilannetta pahensi vakava öljyn hinnan muutoksen aiheuttama ruplan kurssin voimakas lasku.

Kymenlaakson alueen rakennemuutos on jatkunut voimakkaana. Myös valtio on toiminnallaan lisännyt kuntien ahdinkoa, joista Kotkan kannalta merkittävimpänä epäkohtana voidaan pitää pitkäaikaistyöttömien sakkomaksua. Työttömyysprosentti 31.12.2014 oli 20,7 (koko maan työttömyysprosentti 13,9) ja KELA-työmarkkinatuen maksuosuuksia kirjattiin viime vuodelle 4 734 775 euroa, joka on 526 000 euroa suurempi kuin vuonna 2013.

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunta antaa kuntalain 71 §:n mukaisesti valtuustolle vuosittain arviointikertomuksen siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa. Talouden tasapainottamisen, taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyys arviointi kuuluvat myös tarkastuslautakunnalle. Arvioinnin tarkoituksena on tuottaa hyödyllistä ja käytännöllistä tietoa päätöksenteon tueksi.

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat suorittavat ulkoista valvontaa suoraan kaupunginvaltuuston alaisena itsenäisesti, toimivasta johdosta ja muusta organisaatiosta riippumattomana. Tähän tehtävään kuuluu myös tarkastaa, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

2.2 Tarkastuslautakunnan toiminta ja tavoitteet

Tarkastuslautakunnan työ perustuu koko valtuustokaudelle laadittuun arviointisuunnitelmaan, jota tarkennetaan vuosittain laadittavalla arvioinnin työohjelmalla. Tarkastuslautakunnan toimintavuoden 2014 arviointityössä on tutustuttu kaupungin ylimpään johtoon ja heidän vastuualueisiinsa, sosiaali- ja terveystoimeen, talouteen ja rahoitukseen sekä Cursor Oy:n toimintaan. Työn painopisteenä on ollut talouden tasapainottamistoimenpiteet.

Vuoden 2014 aikana tarkastuslautakunta kokoontui 14 kertaa. Liitteessä 1 on esitetty tarkastuslautakunnan kokouksissa käsitellyt asiat.

Tilintarkastaja tarkastaa toiminnan lainmukaisuutta ja tilinpäätöksen oikeellisuutta. Tarkastuslautakunta arvioi osaltaan tavoitteiden toteutumista erityisesti tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen valossa. Näkökulmana on myös toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja vaikuttavuus. Lautakunta arvioi myös kaupungin strategian toteutumista ja ajantasaisuutta.

2.3 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunta on valittu valtuuston toimikaudeksi vuosille 2013 - 2016. Lautakuntaan kuuluvat seuraavat henkilöt:

Jäsen	Varajäsen
Säisä Eeva-Liisa, puheenjohtaja	Lehtonen Anja
Piipari-Huovila Saira, varapuheenjohtaja	Vantola Sirpa
Hömppi Pauli	Piipponen-Pekkola Seija
Kurki Raimo	Kurtio Arto
Lehkonen Mikko	Hirvonen Arto
Mustonen Lasse	Hakkarainen Kari
Railo Sointu	Kaario Jorma
Rosberg Tiina	Hakala-Räsänen Anne

Sihteeri:
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy
Pakkanen Kaija JHTT, KHT (31.8.2014 asti),
Kotkan kaupunki
Eskola Riitta, johdon assistentti (1.9.2014 alkaen)

Nuorisovaltuuston edustaja:
Avelin Anssi (31.1.2014 asti),
Kantanen Jesse (1.2.2014 alkaen)

Nuorisovaltuuston edustaja osallistuu tarkastuslautakunnan kokouksiin.

2.4 Tilintarkastus ja sisäinen valvontajärjestelmä

Tilintarkastus

Vuonna 2014 kaupungin tilintarkastajana on toiminut KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, joka on valittu koko valtuustokauden tilintarkastajaksi. Päävastuullinen tilintarkastaja on ollut Kaija Pakkanen, JHTT, KHT. Kaupungin toimintojen tarkastamiseen ovat KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:stä osallistuneet myös asiantuntijat Kati Nikunen, JHTT, KHT, Saija Tommiska, HTM, Karoliina Kanerva, HTM, Jonna Paju ja Laura Vilenius.

Vuoden 2014 tarkastuksista on laadittu kolme raporttia, jotka on esitetty tarkastuslautakunnalle: raportti tilikauden aikaisesta tarkastuksesta 4.12.2014, raportti muistiotositteiden tarkastuksesta 4.12.2014 ja yhteenveto tilikauden 2014 tilintarkastuksesta 21.4.2015.

Riskienhallinta

Vuoden 2014 alusta lukien on tullut voimaan uusia kunnan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia velvoitteita. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat keskeinen osa kaupungin ja kaupunkikonsernin harjoittamaa vastuullista toimintaa, ohjausta, tavoitteiden asettamista ja toiminnan johtamista. Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta, valvonta ja raportointi ovat sisäistä valvontaa. Valtuuston on päätettävä kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 9.6.2014 Kotkan kuntakonsernissa sovellettavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet. Tiedot näistä seikoista on sisällytetty ensimmäisen kerran vuodelta 2014 laadittuun toimintakertomukseen.

Kaupunginhallitus käsitteli Kotkan kaupunkikonsernin ensimmäisen yhteisen riskianalyysin 8.9.2014. Riskienhallinnan johtoryhmä kokoontui vuonna 2014 viisi kertaa.

Sisäinen tarkastus

Sisäistä tarkastusta on kertomusvuoden aikana tehty tarkastuspäällikön toimesta vuonna 2013 uusittujen tarkastussäännön ja sisäisen tarkastuksen toimintasäännön sekä kaupunginhallituksen 16.12.2013 vuodelle 2014 hyväksymän sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Suunnitelman mukaiset nimetyt tarkastuskohteet ovat olleet: 1) sisäinen valvonta ja riskien hallinta, 2) omistajapoliittinen ohjausjärjestelmä, 3) tilapalvelun vastuualueen kehittäminen, 4) lakien ja ohjeiden noudattaminen, 5) prosessien sujuvuus ja niiden sisäinen valvonta, 6) sisäisen tarkastuksen arviointi- ja tarkastustyön laadun varmistaminen ja 7) kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen toimeksiannot ja raportointi.

Sisäinen tarkastus on raportoinut vuoden 2014 aikana kaupunginhallitukselle neljännesvuosittain. Lisäksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle on raportoitu suullisesti tai kirjallisesti tarpeellisin väliajoin tarkastuksen luonteesta ja tarkastushavaintojen merkittävydestä riippuen.

Sisäinen tarkastus on raportoinut tarkastuslautakunnalle vuonna 2014 neljä kertaa yhteisesti sovitun aikataulun mukaan. Myös ulkoiselle tarkastukselle on raportoitu. Yhteistyö ulkoisen ja sisäisen tarkastuksen välillä on ollut tiivistä.

Vuonna 2014 sisäistä valvontaa on pyritty edelleen tehostamaan eräin ohjeistuksin (muun muassa merkkipäiviä koskeva ohjeistus ja matkoja ja matkaraportointia koskeva ohjeistus). Valmiussuunnitelman yleisen osan ajantasaistaminen käynnistettiin. Sisäiselle tarkastukselle on kuulunut myös organisaation eettisten toimintaperiaatteiden ja arvojen edistämisen arviointi ja suositusten antaminen niistä.

Arviointivuonna on käsitelty kaupunginhallituksessa ja valtuustossa myös niitä toimenpiteitä, joihin on ryhdytty tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelta 2013 esittämien keskeisten havaintojen johdosta.

Kaupunginhallitus toteaa toimintakertomuksessaan, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty ottaen huomioon voimassa olevat kaupungin johto- ja toimintasäännöt, sisäisen valvonnan yleisohje, riskienhallintasuunnitelma, taloussääntö, konserniohje, talousarvio ja sen täytäntöönpanomääräykset, raportointimenettelyt sekä strategia-asiakirjat.

Tarkastuslautakunta katsoo, että kaupungin ja kuntakonsernin tilintarkastusta ja ulkoista tarkastusta sekä riskienhallintaa ja sisäistä tarkastusta on vuoden 2014 aikana edelleen kehitetty muun muassa uusien ohjeistuksien avulla. Valvonnan vaikuttavuutta tulee kuitenkin vielä parantaa johtamista, seuranta- ja eri toimijoiden yhteistyötä kehittämällä. Tarkastuslautakunta jatkaa tiivistä yhteistyötä tarkastuspäällikön kanssa.

3. TOIMENPITEET VUODEN 2013 ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA

Hyväksyessään 12.5.2014 vuoden 2013 tilinpäätöksen kaupunginvaltuusto merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi ja velvoitti kaupunginhallituksen antamaan selvityksen tarkastuslautakunnan havainnoista lokakuun loppuun mennessä.

Vuoden 2013 arviointikertomuksen pohjalta kaupunginhallitus on tehnyt selvityksensä tarkastuslautakunnan havainnoista kokouksessaan 29.9.2014 ja antanut selvityksen valtuustolle tiedoksi (kv 13.10.2014 § 93). Vuonna 2014 kaupunginhallitus on antanut selvityksen määräaikaan mennessä. Tarkastuslautakunta merkitsi selvityksen tiedoksi kokouksessaan 6.11.2014.

4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

4.1 Strategiset tavoitteet

Kotkan kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.8.2013 Kotkan kaupungin kaupunkistrategian vuosille 2013 – 2016. Kaupunkistrategia sisältää vision, 6 strategista päämäärää ja 10 kriittistä menestystekijää. Kriittisissä menestystekijöissä on onnistuttava, jotta edetään vision suuntaisesti.

Kuvassa strategiset päämäärät (1.-6.) ja näiden alla kriittiset menestystekijät, eli asiat, joissa on onnistuttava vision ja strategisten päämäärien saavuttamiseksi.

Visio vuodelle 2016 on **Menestyvä Kotka**, jolloin Kotkan on viihtyisä ja omaleimainen reilun meiningin meri- ja satamakaupunki.

Visio tarkoittaa, että vuonna 2016

- Kotkassa kaupunkilaisten hyvä elämänlaatu perustuu asukaslähtöisiin palveluihin ja kaupunkirakenteen toimivuuteen sekä viihtyisään ja turvalliseen ympäristöön.
- Kotkalaisuus on vastuullisuutta ja avoimuutta, rohkeaa ja luovaa uudistumista, aktiivista osallistumista, yrittäjyyttä, vahvaa yhteishenkeä sekä monipuolista kulttuurielämää.
- Kotka on vetovoimainen kaupunki.
- Kaupunkiseutua rakennetaan yhtenä kokonaisuutena kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
- Kotkan talous on tasapainossa.

4.2 Toiminnalliset tavoitteet

Tässä luvussa tarkastuslautakunta arvioi kaupunginvaltuuston asettamien sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

KAUPUNGINHALLITUS

Vireä elinkeinoelämä ja kaupunkikulttuuri

Suunnitellut tapahtumat ovat toteutuneet ja tavoitellut osallistujamäärät saavutettiin pääosin. Tapahtumia järjestettiin noin 450.

Tax-free-myyntien arvo 7,5 milj. euroa putosi 39 % edellisvuodesta ja jäi selvästi tavoitteesta 14,5 milj. euroa. Matkailun ja uusien työpaikkojen osalta tavoitteista jäätiin jonkin verran.

Kestävä kaupunkirakenne ja seutuyhteistyö

Kantasataman kaavaluonnoksen osalta tavoite on toteutunut, mutta Karhulanniemen osalta tavoite ei toteutunut. Muiden tavoitteiden toteutumista ei pystytä annettujen tietojen mukaan arvioimaan.

Vastuullinen johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö

Henkilöstön määrän vähentämisessä vuoden 2011 tasoon nähden on onnistuttu määräaikaisten osalta, mutta vakituisten osalta tavoite ei ole toteutunut. Sairauspoissaolot vähenivät 2,3 päivää/työntekijä, kun tavoite oli 1,0 päivää/työntekijä. Viestintään liittyvät tavoitteet ovat toteutuneet pääosin.

Talous on tasapainossa

Vuoden 2014 vuosikate 7,4 milj. euroa ei saavuttanut tavoitetta 20 milj. euroa. Toinen tavoite, ettei velan määrä kasva, jäi saavuttamatta. Pitkäaikaisen velan määrä ei kasvanut, mutta lyhytaikaisella velalla on ylläpidetty maksuvalmiutta.

Ympäristö, kestävä kehitys ja turvallisuus huomioidaan kaikessa toiminnassa

Tavoitteet päästöjen vähentämisen, uusiutuvan energian käytön (Kotkan Energia Oy) ja kaupungin oman energian kulutuksen osalta saavutettiin.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

KULTTUURILAUTAKUNTA

Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

KAUPUNKISUUNNITTELUAUTAKUNTA

Tavoitteet ovat toteutuneet osittain. Useat hankkeet ovat kesken eikä niiden valmiusaste selviä toimintakertomuksesta. Talous oli tasapainossa.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Tavoitteet saavutettiin suurelta osin.

Hoito- ja palvelutakuu ei toteutunut lastensuojelussa, toimeentulotuen suhteen eikä hoiva-asumisen paikan saannin suhteen. Pitkäaikaistyöttömien määrä vuoden lopussa oli 1116 henkilöä, mikä ylittää selkeästi tavoitetason 720 henkilöä.

Ulkoinen toimintakate ylittyi 4 % (7,6 milj. euroa) alkuperäiseen talousarvioon nähden. Henkilöstökuluihin varattujen määrärahojen säästö oli 3,2 milj. euroa. Asiakaspalveluiden ostot ylittivät alkuperäisen talousarvion 5,6 milj. eurolla. Terveystaloudessa ylitys oli n. 3,2 milj. euroa, sosiaalihuollossa n. 2,8 milj. euroa ja vanhustenhuollon määrärahavaraus alittui 0,4 milj. euroa. Muiden palvelujen ostoihin käytettiin 3,6 milj. euroa arvioitua enemmän, joista terveydenhuollon osuus oli 3,2 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 1,5 milj. euroa enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa oli arvioitu, yhteensä 4,7 milj. euroa.

Usean vuoden kehitystyön tuloksena on hoitoketjut saatu toimiviksi ja erikoishoidon sakkomaksut ovat merkittävästi vähentyneet.

LIIKUNTALAUTAKUNTA

Sairauspoissaolopäivien vähenemistä lukuun ottamatta tavoitteet ovat toteutuneet pääosin.

LASTEN JA NUORTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA

Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Karhuvuoren koulun uudisrakennustyöt ovat käynnistyneet Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy:n toimesta. Langinkosken ja Korkeakosken koulujen hankesuunnitelmien toteuttaminen ei ole edennyt.

Lasten ja nuorten palveluiden lautakunnan toimintakate ylittyi 1,66 milj. euroa, josta katettiin 1,6 milj. euroa valtuuston myöntämällä lisämäärärahalla. Uusi varhaisen tuen kehittämiskeskus Vatupassi aloitti toiminnan vuoden alusta.

KYMENLAAKSON PELASTUSLAITOS

Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

KYMIJOEN TYÖTERVEYS

Kaikki tavoitteet saavutettiin. Ennaltaehkäisevän työn osuus noussut 44,8 prosenttiin ja tulos oli voitollinen.

ICT KYMI

Kaikki tavoitteet saavutettiin.

Tarkastuslautakunta kiinnitti useiden lautakuntien kohdalla huomiota siihen, että mittareita tulisi edelleen kehittää niin, että ne olisivat lautakunnan toimintaan nähden tarkoituksenmukaisia ja selkeästi mitattavissa. Toimintakertomuksesta tulee selkeästi ilmetä, ovatko tavoitteet toteutuneet. Keskeneräisten hankkeiden osalta ilmoitetaan toteutumisaste esimerkiksi prosenttilukuna.

Tarkastuslautakunta esittää edelleen, että lautakuntien mittareita kehitetään siten, että ne ovat SMART -periaatteen mukaisia (S = selkeästi määriteltäviä, M = mitattavissa, A = aikaan sidottuja, R = realistisia, T = tarkoituksenmukaisia).

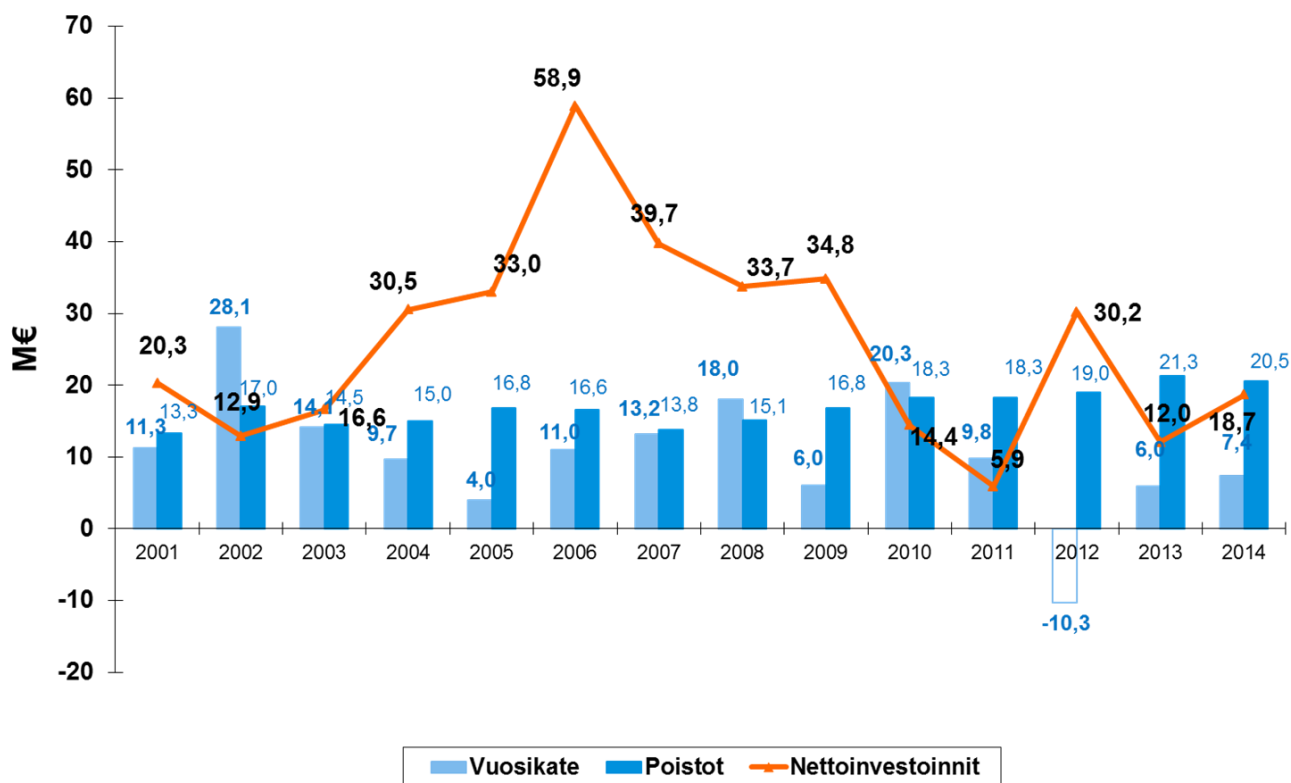
4.3 Taloudelliset tavoitteet

4.3.1 Tilikauden tulos

Kotkan tilikauden tulos oli 10,1 milj. euroa ylijäämäinen. Ylijäämäisen tuloksen mahdollisti 19,4 milj. euron satunnainen erä, joka syntyi konsernin sisäisestä 17 kiinteistön (20 rakennusta) apportisiirrosta Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy:lle. Ilman tätä erää tulos olisi ollut 9,3 milj. euroa alijäämäinen.

Apporttisiirto tehtiin kuntalain 2a §:n velvoittamana. Tulokseen vaikuttava 19,4 milj. euron satunnainen erä syntyi kiinteistöjen tuottoarvoihin perustuvan 63 milj. euron arvon ja 43,6 milj. euron kirjanpidollisen tasearvon erotuksena.

Talouden tasapainotilanne

Talousarvion toteutuminen lautakunnissa

Kustannukset Milj. euroa	Talousarvio	Toteutunut	Muutos	Toteutunut	ERO tot
	2014	2014	2014	2013	2014 - 2013
Keskusvaalilautakunta	123	117	-6	3	120
Tarkastuslautakunta	58	57	-1	-59	-2
Kaupunginhallitus	27 073	24 910	-2 163	-26 412	-1 502
Ympäristölautakunta	1 613	1 710	97	-1 658	52
Kulttuurilautakunta	4 060	4 120	60	-4 135	-15
Kaupunginsuunnittelu ltk.	2 877	3 004	127	-2 843	161
Tekninen lautakunta	47 680	47 146	-534	-48 380	-1 234
Sosiaali- ja terveys ltk.	210 181	216 459	6 278	-213 797	2 662
Liikuntalautakunta	2 007	1 968	-39	-1 953	15
Lasten ja nuorten ltk.	62 267	66 393	4 126	-64 269	2 124
Kymenlaakson pelastuslaitos	18 319	19 155	836	-18 983	172
Kymijoen Työterveys	9 890	9 247	-643	-9 431	-184
ICT Kymi	3 978	3 972	-6	-3 939	33
YHTEENSÄ	390 128	398 256	8 128	-395 858	2 398

Tarkastuslautakunta esittää huolestumisensa budjetoinnin liian positiivisesta tai optimistisesta tasosta. Useissa lautakunnissa kustannukset ylittyivät ja budjetoituja tuottoja ei ole saavutettu. Tarkastuslautakunta edellyttää lautakunnilta tarkempaa budjetin seurantaa ja nopeaa reagointia.

4.3.2 Rahoitus

Kotkan kaupungin raportoinnissa on keskitytty tuloksen raportointiin eli miten saavutetut tuotot riittävät kuluihin ja poistoihin. Kassavirran ja rahoituksen merkitys on jäänyt vähäiselle huomiolle. Pitkäaikaisen velan määrä ei kasvanut, mutta lyhytaikaisella velalla on ylläpidetty maksuvalmiutta.

Kotkan toiminnan rahavirta oli 4 milj. euroa, investoinnit -20,9 milj. euroa ja muut rahoituserät 3,2 milj. euroa, jolloin varsinaisen toiminnan rahavirta oli vahvasti negatiivinen eli -14,7 milj. euroa.

Kotkan kassavarojen riittävyys on 0 päivää, jolloin maksuvalmius ylläpidetään lyhytaikaisella luotoksella; vuonna 2014 lyhytaikaiset lainat lisääntyivät 17,3 milj. euroa.

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

milj. euroa	2010	2011	2012	2013	2014	
Investointien tulo-rahoitus, %	82,9	46,2	neg.	34,8	34,0	
Lainanhoitokate	0,9	0,5	neg.	0,3	0,3	
Kassan riittävyys, pv	27	17	0	0	0	
Asukasmäärä	54 824	54 831	54 877	54 758	54 557	
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, milj. eur				-86,3	-74,1	-63,8

Investointien tulo-rahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tarkastuslautakunta katsoo, että rahoituksen riittävyteen, lainasalkun hallintaan sekä maksuvalmiuden parantamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

4.4 Investoinnit

Vuonna 2014 Kotkan investoinnit olivat 20,9 milj. euroa. Suurimmat investointikohteet olivat Valtatie 7, Jumalniemen ramppien rakentaminen ja Keskuskoulun sisätilaongelmien korjaaminen. Investoinnit rahoitetaan pääosin velkarahalla, omarahoitusprosentti oli 34 %.

5. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Valtuusto asettaa vuosittain tavoitteet konserniyhtiöille. Konsernijaosto sekä kaupunginhallitus johtavat kuntakonsernia. Kotka on organisoinut yhtiöt kolmeen eri kategoriaan eli:

- liiketoimintayhtiöt
 - Kotkan Energia Oy ja HaminaKotka Satama Oy
- nollatuottoyhtiöt
 - Cursor Oy, Kymen Vesi Oy, Kymenlaakson Vesi Oy, Kyamk- kiinteistöt Oy, Kymijoen Ravintopalvelut Oy, Kotkan Asunnot Oy, Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy ja Kotkan Toriparkki Oy
- avustettavat yhtiöt
 - Kotkan Kaupunginteatteri Oy, Kotka Maretarium Oy ja Kymenlaakson Orkesteri Oy

Näiden lisäksi on erilaisia kuntayhtymiä, kuten Carea, EKAMI, Kymenlaakson Liitto ja Itä-Suomen Päihdehuolto.

Erilaisia osakkuusyhteisöjä on useita.

Kotkan Energia Oy

Kotkan Energian pitkäjänteinen investointiohjelma on osoittautunut onnistuneeksi. Vuonna 2014 yhtiö teki historiansa parhaan tuloksen ja tulouttaa Kotkalle 3,7 milj. euron osingot. Yhtiö on Suomessa edelläkävijä biopolttoaineissa, jolla yhtiön kilpailukykyä ylläpidetään

Kotkan Energia saavutti kaikki tavoitteensa ja on tärkeä toimija Kotkan talousalueen työllistäjänä ja sidosryhmien energiantoimittajana.

HaminaKotka Satama Oy

Yleinen taloustilanne on vaikuttanut HaminaKotka Sataman toimintaan liikennemääriä alentavasti (-4,2 %) eli sen osalta yhtiön asettama tavoite ei toteutunut. Investointien (2,7 milj. euroa) ja omavaraisuusasteen (26,7 %) osalta tavoitteet saavutettiin. HaminaKotka Satama kykeni kuitenkin tekemään selkeästi voitollisen tuloksen (2,4 milj. euroa) ja tulouttamaan Kotkalle 7,5 milj. euroa.

Kotkan Asunnot Oy

Yhtiö saavutti tavoitteensa ja tuloksen 1,1 milj. euroa yhtiö käyttää lainojen lyhennyksiin ja investointien rahoitukseen.

Kotkan Toriparkki Oy

Nollatulosta ei aivan saavutettu, mutta ensimmäinen pysäköintitunti muutettiin maksulliseksi 1.1.2015 alkaen talouden tasapainottamiseksi.

Cursor Oy

Tavoitteiden toteutuminen ei ilmennyt toimintakertomuksesta.

Kymen Vesi Oy

Tavoitteet toteutuivat osittain. Veden hinnan muutoksen tavoitteen toteutuminen ei selvinnyt toimintakertomuksesta.

Kymenlaakson Vesi Oy

Tavoitteet toteutuivat.

Kymijoen Ravintopalvelut Oy

Tavoitteet toteutuivat kiitettävästi.

Kyamk- kiinteistöt Oy

Tavoitteet toteutuivat.

Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy

Valtuuston hyväksymiä tavoitteita ei ole, koska yhtiö perustettiin ja aloitti toimintansa vasta vuonna 2014.

Kotkan kaupunginteatteri Oy

Tavoitteet toteutuivat suurelta osin.

Kotkan Maretarium Oy

Kävijätavoitteesta jäätiin niukasti, vaikka venäläisten kävijöiden määrä väheni jopa 27 %.

Kymenlaakson Orkesteri Oy

Tavoitteet saavutettiin pääosin, mutta asetettu tavoite orkesterin tunnetuksi tekemisestä netissä ei selvinnyt toimintakertomuksesta.

6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI JA TALOUDEN TASAPAINOTUKSEN TOTEUTUMINEN

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt talouden tasapainottamisohjelman kokouksessaan 10.6.2013 § 105.

- a) **Konkretisoidaan rakenteellisten muutosten vaikutus henkilöstösuunnitelmaan ja euromääräisiksi henkilöstömenojen talousarviotavoitteiksi. Sairauspoissaolot vähenevät, ja sijaishenkilöstön tarve pienenee, samoin näihin käytettävät määrärahat. Ylityökielto on ollut voimassa vuodesta 2008 alkaen, jota tulee noudattaa. Erittäin painavista ja perustelluista syistä voidaan esimiehen kanssa neuvotella ylitöiden tekemisestä. Työn suunnitteluun ja työaikajärjestelyihin tulee kiinnittää erityistä huomiota.**

Toteuma: Henkilöstömenot ovat vähentyneet vuoden 2012 tasosta 5,0 milj. euroa ja vuoden 2013 tasosta 2,4 milj. euroa. Vuoden 2016 tavoite sairauspoissaoloissa on 15 päivää/työntekijä ja vuoden 2014 toteuma oli 16,3 päivää/työntekijä. Henkilöstön sairauspoissaolot ovat vähentyneet vuoden 2012 tasosta 4,4 päivää ja vuoden 2013 tasosta 2,3 päivää.

- b) **Ostopalvelujen määrää ja laatua arvioidaan jokaista hankintaa tehtäessä, palvelusopimusta uusittaessa ja kilpailutettaessa. Valtuusto asettaa työryhmän, joka syyskuun 2013 loppuun mennessä selvittää ostopalveluiden sisällön sekä esittää konkreettiset vähentämismahdollisuudet ostopalveluiden osalta vuoden 2014 talousarviokäsittelyä varten. Tavoitteena on ostopalveluihin käytettävien menojen väheneminen. Palvelujen tasoa arvioidaan kriittisesti niiden taso säilyttäen. Palvelutuottajille asetetaan selkeät ehdot kaupungin kannalta hyväksyttävästä kustannuskehityksestä.**

Toteuma: Tarkastuslautakunnan tietoon ei ole tullut, että ostopalvelujen sisältöjä olisi käyty läpi. Ostopalvelut ovat edelleen lisääntyneet.

- c) **Rahoituksen nettomenojen pienentämiseksi investointitaso pyritään asettamaan vuosikatteen suuruiseksi, ja nettomääräisesti lisävelkaantuminen on suunnitelmakaudella keskimäärin vuoden 2012 tasolla. Tavoitteena on talousarviovalmistelussa tuloslaskelman rahoitusneton asettuminen nollatasoon tai positiiviseksi. Samalla se merkitsee korotettuja rahoitustuottotavoitteita osinkoa maksavilta Kotkan Energia Oy:ltä ja Kymenlaakson Sähkö Oy:ltä. Maltillinen korkotasoa ja lainasalkun suojaustoimenpiteet hillitsevät osaltaan korko- ja rahoitusmenojen kasvua.**

Toteuma: Pääasiallisesti tavoitteet eivät ole toteutuneet lukuun ottamatta Kotkan Energia Oy:n ja Kymenlaakson Sähkö Oy:n osinkoja.

- d) **Palveluverkkopäätökset toimivat linjauksena koko kaupungin palvelutoimintojen helpon saavutettavuuden, tilojen tehokkaan ja monipuolisen käytön sekä palvelujen laadun varmistamiseksi pitkällä tähtäimellä. Palveluiden tulee olla joukkoliikenteen ulottuvilla.**

Toteuma: Osittain toteutunut.

- e) **Palvelujen maksullisuus arvioidaan ja palvelumaksutasoa korotetaan käyttäjien omavastuisuuden lisäämiseksi.**

Toteuma: Osittain toteutunut.

- f) **Rakennuskiinteistöomaisuuden myyntiä toteutetaan erillisten kiinteistösalkutuksen päätösten mukaisesti. Omaisuuden myynnin tavoitteena on välitön korjausvelan pieneneminen, tulevien investointitarpeiden vähentäminen ja tiloihin liittyvien käyttötalousmenojen alentaminen.**

Toteuma: Kiinteistöjen myyntitavoite ei ole toteutunut.

- g) **Jatketaan maankäytön ratkaisujen valmistelua siten, että kaupungin tulokseen vaikuttavat myyntivoitot ovat suunnitelmakaudella vähintään 4 miljoonaa euroa vuodessa. Vuodelle 2013 tavoite on 6 miljoonaa euroa. Mutta tavoitteen toteutumiseen on vaikutuksensa myös rakennusten myynnillä.**

Toteuma: Osittain toteutunut.

- h) **Kaupungin vetovoimaa ja elinvoimaisuutta tuetaan kohdentamalla kehittämismäärärahat Venäjä-yhteistyön vahvistamiseen, mm. Tukholma-Pietari -kehityskäytävään liittyvien hankkeiden muodossa.**

Toteuma: Hankkeita viedään eteenpäin.

- i) **Selvitetään tilapalvelun kehittämistarpeet sekä uudelleen organisointi 15.10.2013 mennessä. Samalla selvitetään tilapalvelun sisäisten vuokrien periaatteet. Etsitään synergiaetuja ja säästöjä alueellisesta kunnossapidosta liikuntatoimen, puistotoimen, tilapalvelun ja kuntatekniikan yhteistyöllä mm. koskien lumenluontia sekä erilaista urakointia.**

Toteuma: Vuonna 2013 perustettiin ohjausryhmä kehittämään tilapalvelun vastuualuetta. Ohjausryhmä esitti kaupunginhallitukselle 25.9.2013 antamassaan lausunnossa erinäisiä toimenpiteitä vastuualueen kehittämiseksi. Vuonna 2014 tilapalvelu uudelleenorganisoiitiin ja perustettiin kiinteistöyhtiö. Lausunnossaan ohjausryhmä esitti myös yhteistyömahdollisuuksien selvittämistä Kastek Oy:n kanssa ja muita vastuualueen konkreettisia toimenpiteitä, joiden toteutumista ei kuitenkaan voida arvioida.

- j) **Lakkautetaan vuoden 2014 alusta Kotkan Opiston johtokunta. Organisaation muutoksessa Kotkan Opisto sijoittuu suoraan lasten ja nuorten palveluiden lautakunnan alaisuuteen. Kotkan Opiston rehtorista tulee yksi ao. lautakunnan esittelevistä viranhaltijoista.**

Toteuma: On toteutunut.

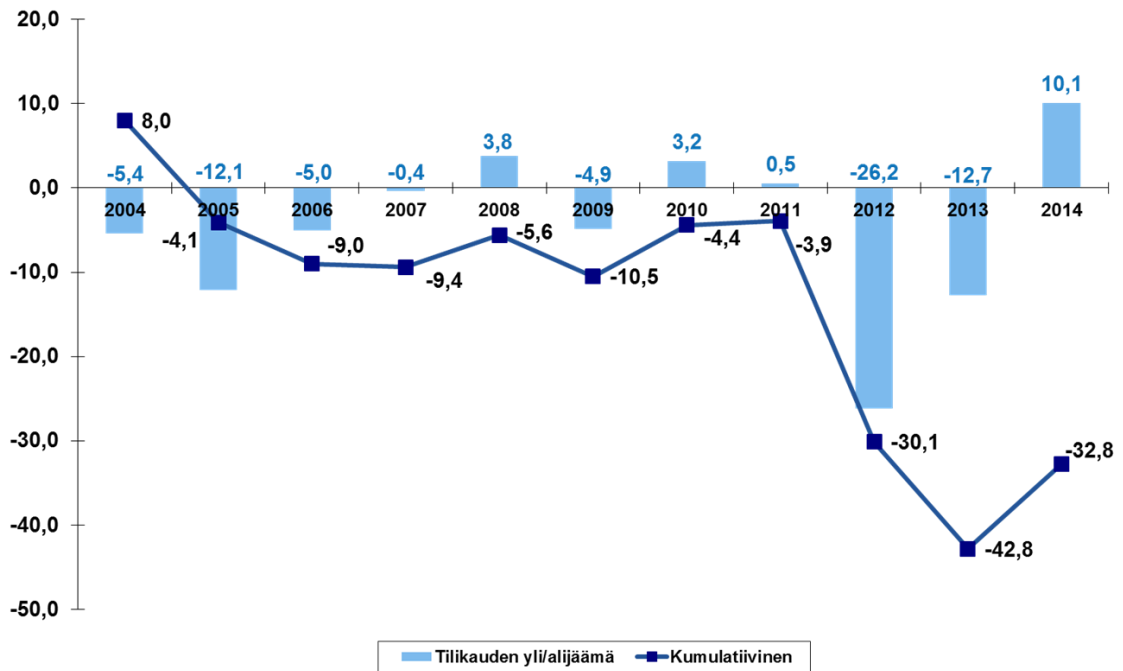
- k) **Kaupunki ottaa työnantajana huomioon kohdennettujen työterveystarkastusten tulokset ergonomian parantamiseksi kalustohankinnoilla, erityisesti päiväkodeissa ja kouluissa. Tavoitteena on tuki- ja liikuntaelinsairauksien ennaltaehkäisy ja sairauspoissaolojen väheneminen.**

Toteuma: Osittain toteutunut.

Tarkastuslautakunta katsoo, että tasapainottamistoimenpiteet ovat olleet täysin riittämättömät. Lisäksi toimenpiteiden avulla tavoitellut säästövaikutukset eivät käy ilmi tasapainotusohjelmasta. Kaupungin taloutta ei voi tasapainottaa satunnaisilla erillä. Ohjelman tavoitteiden toteutumista ja erityisesti vaikuttavuutta on vaikea seurata. Käyttötalouden tasapainottamiseen tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on kuntalain 69,2 § mukaan tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi

Seuraavassa kuviossa on havainnollistettu Kotkan kaupungin alijäämän kehittyminen (yli- ja alijäämien kehitys 2004 -2014)

Kumulatiivinen alijäämä pieneni 10 milj. euroa.

Taloussuunnitelmassa 2014-2018 on asetettu tavoite, että kertyneet alijäämät on katettu vuonna 2018 ja että kaupungin talous on tasapainossa.

Tarkastuslautakunta pitää kumulatiivisen alijäämän kattamista vuoteen 2018 mennessä ongelmallisena.

7. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset raportoidaan tässä valtuustolle osoitetussa arviointikertomuksessa. Tarkastuslautakunta yksilöi arviointikertomuksessa esitetyt havainnot, joissa kaupunginhallitusta kehoitetaan ryhtymään toimenpiteisiin.

Tarkastuslautakunta esittää, että kaupunginvaltuusto velvoittaa kaupunginhallituksen laatimaan selvityksen niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty arviointikertomuksen johdosta. Selvitys tulee toimittaa valtuustolle tarkastuslautakunnan lausunnolla täydennettynä lokakuun 2015 loppuun mennessä.

Vuoden 2014 arvioinnin perusteella lautakunta esittää seuraavat havainnot:

1) Talouden tasapainotus

Vuoden 2014 tulos ilman satunnaiseriä oli selkeästi alijäämäinen. Tämän perusteella tarkastuslautakunta toteaa, etteivät tasapainotusohjelman toimenpiteet tuottaneet toivottuja tuloksia.

Tarkastuslautakunta pyytää selvityksen konkreettisista toimenpiteistä talouden tasapainottamiseksi ja toimenpiteiden euromääräisistä säästövaikutuksista. Lisäksi tarkastuslautakunta edellyttää konkreettisten tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisen säännöllistä seurantaa.

2) Työllisyys

Vuoden 2014 aikana on työttömyysaste ja pitkäaikaistyöttömien määrä kasvanut edelleen. Tarkastuslautakunta toteaa, että myöskään kaupungin käytössä olleet toimenpiteet työllisyyden parantamiseksi eivät ole olleet riittävän tehokkaita. Useiden vuosien ajan kaupunki on jäänyt tavoitteestaan uusien työpaikkojen luomisen suhteen.

3) Mittareiden kehittäminen raportoinnin tukena

Raportointia tulee kehittää niin, että se palvelee päätöksentekijöitä ja virkamiehiä entistä tarkoituksenmukaisemmin toiminnan suunnittelussa ja seurannassa sekä vaikuttavuuden arvioinnissa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt useiden lautakuntien kohdalla huomiota siihen, että mittareita tulee edelleen kehittää niin, että ne ovat lautakunnan toimintaan nähden tarkoituksenmukaisia ja selkeästi mitattavissa. Toimintakertomuksesta tulee selkeästi ilmetä, ovatko tavoitteet toteutuneet. Keskeneräisten hankkeiden osalta ilmoitetaan toteutumisaste esimerkiksi prosenttilukuna.

Tarkastuslautakunta esittää edelleen, että lautakuntien mittareita kehitetään siten, että ne ovat SMART -periaatteen mukaisia (S = selkeästi määriteltyjä, M = mitattavissa, A = aikaan sidottuja, R = realistisia, T = tarkoituksenmukaisia).

4) Valmisteluprosessien aikataulut

Kotkan Julkiset Kiinteistöt Oy:lle siirrettiin 20 kaupungin omistamaa rakennusta kaupunginvaltuuston päätöksellä 8.12.2014. Tähän velvoittava kuntalain muutos tuli voimaan 1.9.2013. Kuitenkin asia tuli ensimmäisen kerran päätöksentekoon vasta 18.11.2014 (tela), jonka jälkeen kaupunginhallitus käsitteli asiaa kokouksissaan 24.11.2014 ja 1.12.2014. Tarkastuslautakunta katsoo, että asian käsittelylle jäi päätöksentekijöiden kannalta riittämätön aika.

Tarkastuslautakunta esittää, että asiat valmistellaan riittävän ajoissa niin, että päätöksentekijöille jää kaikissa päätöksentekovaiheissa aikaa perehtyä asiaan.

Kotkassa 24.4.2015

Eeva-Liisa Säisä
puheenjohtaja

Salla Piipari-Huovila

Pauli Hömppi

Jorma Kaario
varajäsen

Raimo Kurki

Mikko Lehkonen

Lasse Mustonen

Tiina Rosberg

TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOUKSISSA VUONNA 2014 KÄSITELLYT AIHEET
TALOUDEN/TALOUDEN TASAPAINOTUSOHJELMAN SEURANNAN JA SISÄISEN
TARKASTUKSEN RAPORTOINNIN LISÄKSI

- 09.01.2014 Nina Brask ja Sirpa Kosonen selvittivät kaupungin uuden perustettavan kiinteistösaakeyhtiön asioita
- 06.02.2014 Kaupunginlakimies Marianna Ruonala, kaupunginsihteeri Raino Hassinen ja kansliapäällikkö Jarmo Koivisto kertoivat omista toimenkuvistaan ja ajankohtaisista asioista. Jarmo Koivisto esitteli Kotkan organisaatiota ja konserniohjausta.
- 06.03.2014 Sosiaalijohtaja Heli Sahala esitteli oman vastuualueensa ajankohtaisia asioita
- 20.03.2014 Karhuvuoren koulun suunnittelun hankintaprosessi
- 03.04.2014 Tilinpäätös ja tilintarkastus
- 08.05.2014 Palvelujohtaja Jorma Haapanen esitteli ajankohtaista sote-uudistuksesta, pitkäaikaistyöttömyydestä ja nuorisotakuusta
- 07.08.2014 Terveysjohtaja Maija Valta esitteli perus- ja erikoissairaanhoidon ajankohtaisia asioita. Tilintarkastaja esitti tilintarkastuksen työohjelman vuodelle 2014.
- 11.09.2014 Tutustuminen Cursor Oy:n toimintaan ja Kouvolan tarkastuslautakunnan vierailu Kotkassa
- 02.10.2014 Vanhustenhuollon johtaja Liisa Rosqvist, kotihoidon johtaja Pia Ruuskanen ja hoivapalvelun johtaja Tuula Karttunen esittelivät vanhustenhuollon ja kotipalvelun ajankohtaisia asioita.
- 06.11.2014 Kaupunginjohtaja Henry Lindelöf kertoi 2015 talousarvioehdotuksesta ja investoinneista. Vammaistyön johtaja Heli Kulmala ja sosiaalityön johtaja Anna Liakka esittelivät vammaispalveluiden ja lastensuojelun ajankohtaisia asioita. Merkittiin tiedoksi selvitys vuoden 2013 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittelystä ja toimeenpanosta kaupungin hallinnossa (Kv 13.10.2014 § 93).
- 04.12.2014 Tilintarkastaja esitti Kotkan kaupungin tilikauden aikainen tarkastus -raportin sekä ajalta 1.1. - 11.11.2014 tehdyn muistiotositetarkastuksen raportin. Hyväksyttiin tarkastuslautakunnan vuoden 2015 talousarvio ja työohjelma.

KOTKAN KAUPUNKI
Kustaankatu 2
48100 KOTKA

Puh. 05 2341
www.kotka.fi